

Babe!

Maandblad van de Faculteit der Geesteswetenschappen UvA • Jaargang 18 • nummer 2 • Oktober 2009

Herman Brusselmans:

‘Ik heb niets tegen luchtigheid en oppervlakkigheid.’

Lunchen met Herman Koch over *Het diner*

Welk type eerstejaars ben jij?

Olifantjes: spaar ze allemaal!

'Als schrijver ben ik getalenteerd'

Herman Brusselmans:

‘De grote thema’s van het leven zijn toch vulgair’

Het tempo waarin Herman Brusselmans boeken schrijft is nauwelijks bij te benen. Begin oktober verscheen zijn nieuwste roman *Kaloemmerkes in de zep*. Het onvermijdelijke mediacircus wacht op hem, maar al die talkshows, interviews en meningen over zijn werk, heeft Brusselmans daar nog wel zin in? *Babel* sprak de Vlaamse auteur, en voelde hem aan de tand over zijn boeken, imago en toekomstplannen.

Tekst: Sophie Reinders en Femke Essink

Beeld: Thomas Huisman

Het liefst blijft Herman Brusselmans thuis in Gent. Veilig bij zijn hondje Eddie en zijn vrouw Tania de Metsenaere. Maar er moet ook brood op de plank, en omdat 99 procent van Brusselmans’ literaire activiteiten plaatsvindt in Nederland zal iemand hem moeten brengen. In *Kaloemmerkes in de zep* maakt Brusselmans de lezer deelgenoot van zijn zoektocht naar een nieuwe chauffeur, nadat zijn vertrouwde Robbie een handel in parkervloeren is begonnen. In ene Liselot vindt hij een geschikte kandidaat. Zij zal hem naar Vlaagzand rijden voor een literair optreden in de plaatselijke schouwburg. Meer dan dit gegeven omvat de plot niet, maar zoals we van Brusselmans gewend zijn, leiden

lor op de proppen te komen en het bloed van alle recensenten te laten koken. Hoewel, je zult zien, net dát boek prijzen ze de hemel in.’ *Waarom richt de kritiek zich veelal alleen maar op de humoristische kant van je werk, en nooit eens op de laag die daaronder ligt?*

‘Dat komt in de eerste plaats door mezelf en door wat ik schrijf: literatuur waarvan je je kunt afvragen of er wel meer in zit om te bespreken dan je op het eerste gezicht leest. Wat ik me overigens ook van een hedendaagse bestseller als Herman Kochs *Het diner* afvraag, hoor. De grote thema’s van het leven zijn toch even vulgair, even klein als andere dingen. De liefde, wat stelt dat voor? Je houdt van elkaar of niet, en voor de rest geen gezeik. Of de dood? Iedereen sterft, ooit. Ik vind het allemaal banaal. Wat zou het hogere en het serieuze dan precies moeten zijn? Die hele dis-

maar één of twee boeken geschreven. Ze willen echter graag schrijver worden, en daarom komen ze dan ook nog met dat derde boek, terwijl ze niets meer te melden hebben. Waar gaat Kluun zijn volgende boek over? Het laatste wat hij uitbracht waren verzamelstukjes, en nu wil hij een boek schrijven over de kroegen van Amsterdam waar hij zich iedere keer bezuipt. Ik heb hem er al uit horen voorlezen.’

Veelgehoord commentaar op jouw werk is toch óók dat het altijd over jezelf gaat? Wat is dan het verschil tussen jou en andere schrijvers?

‘Of ik nu een serieuze roman zou schrijven of niet, ik ben een echte schrijver omdat ik honderd boeken kan schrijven. Als schrijver ben ik getalenteerd. Mensen die van niets iets kunnen maken, en daar niet tien maar vijftig boeken over kunnen schrijven, dat vind ik getalenteerde schrijvers. Ik geloof niet in schrijvers die debutteren op hun zestigste. Dan vraag ik me af: waarom begon je dan niet eerder?’

NRC-recensent Pieter Steinz zei over jou: ‘De boeken van Brusselmans lijken op die van niemand, behalve op zijn vorige boeken, en dat is het grootste compliment dat je hem kunt geven.’ Is dat zo?

‘Ik vind het geen compliment, zeggen dat iemands boeken allemaal op elkaar lijken. Daarbij ben ik het er ook niet mee eens. Ik kan gerust tien keer twee boeken uit mijn oeuvre halen, naast elkaar leggen en zeggen: dat zijn twee verschillende boeken. En critici kunnen wel zeggen dat het op elkaar lijkt, maar je bent wie je bent. Ik houd ook niet van schrijvers die schrijven “met de veer in de wind”. Een voorbeeld daarvan is Brigitte Raskin. Zij redeneert: “Is vandaag de Mexicaanse griep in de mode? Dan schrijf ik een Mexicaanse grieproman.” Dat is journalistiek! *Nine eleven*, of de postmoderne maatschappij, dat vind ik non-fictie. Ik snap echter best dat als ik in vijftig boeken dezelfde thema’s gebruik, er dan mensen zijn die na vijftigtitel titels zeggen: nu heb ik het wel gehad.’

Toch ben je na 51 boeken nog steeds een graag geziene gast op televisie. Wil Matthijs van Nieuwkerk je niet vooral aan zijn tafel vanwege je imago van grofgebekte grappenmaker?

‘Van tevoren neem ik me meestal voor om een beetje serieus te blijven. Als ze dan zeggen: “Je

‘Je houdt van elkaar, of niet, en voor de rest geen gezeik’

179 pagina’s vol absurde ontmoetingen, onwerkelijke dialogen en bizarre wendingen ons naar een onverwachte climax.

Op de vrijdagmiddag dat Herman Brusselmans zijn Amsterdamse uitgeverij binnenstapt, kijken we nieuwsgierig naar wie er achter hem en Tania aan komt lopen. Is dát Robbie? ‘Nee, Robbie was helaas verhinderd. Dit is Frederic.’ Wie zich afvraagt waar Liselot dan is gebleven, verwijzen we graag door naar Brusselmans’ nieuwe roman.

Een opvallend citaat uit je boek: ‘Waarom zou ik niet eens een slecht boek schrijven? Dat heb ik nog nooit gedaan.’ Nu ligt Kaloemmerkes in de zep hier voor ons. Missie geslaagd?

‘Zelf vind ik toch dat het voornemen mislukt is. Ik heb echter in de kritiek zo vaak te maken gehad met termen als “goede roman” en “slechte roman” dat ik mezelf wel eens afvraag: wat schrijf ik nu eigenlijk? De een vindt het goed, de ander vindt het niets. In mijn nieuwe boek speel ik daar op in.’

Het citaat vervolgt: ‘Het moet allicht een enorme kick geven om met een verschrikkelijk

cussie over Het diner – toevallig hadden Tania en ik het erover in de auto op weg hiernaartoe –, of je je kind moet aangeven bij de politie als het iets mispeuterd heeft, dat is eigenlijk ook banaal. Natuurlijk doe je dat niet. Het is ook zo voor de hand liggend: die jongen is niet goed in zijn hoofd omdat zijn vader dat ook heeft. Het is een rotjong, en verder hoef ik daar geen verklaringen voor. Hoe komt het dat ik ben zoals ik ben en jij zoals jij bent, dat is nu eenmaal hoe we zijn. Oké, ik heb wel eens een klap tegen mijn smoel gehad van mijn vader, maar moet ik daarom nu over oude vrouwtjes gaan schrijven?’

Je hebt nu 51 boeken geschreven. Als we het zo horen heb je eigenlijk geen ei meer wat je nog kwijt moet.

‘Het enige ei dat ik kwijt wil is: een nieuw boek schrijven, om het even welk boek. Ik wil eigenlijk helemaal niets zeggen. Ik wil gewoon een leuk boek schrijven, zo banaal is het. Er wordt soms van schrijvers gezegd dat hun boek het resultaat is van iets wat er uit móest. Maar als je de carrières van die schrijvers bekijkt hebben ze vaak

bent de beste beffer van Vlaanderen,” dan kan ik zeggen: “Daar wil ik niets over vertellen, ik ga het hebben over mijn boek,” maar dan is wel meteen de sfeer verpest. Het is natuurlijk ook waarom ze me vragen. Ik heb erover gedacht om bij mijn volgende boek geen publiciteit te zoeken. Geen *De Wereld Draait Door*, geen luchtigheid, geen oppervlakkigheid. Twee keer zat ik met Jort Kelder als tafelheer, en toen Matthijs van Nieuwkerk hem vroeg wat hij van mij vond, stamelde hij dat hij mij maar een malloot vindt. Natuurlijk zet ik mezelf voor een deel ook wel neer als een malloot. Maar anderzijds: ik heb niets tegen luchtigheid en oppervlakkigheid. Misschien is het achteraf niet verstandig, maar als ik daar dan eenmaal zit, denk ik ook: ach, *fuck it*, waar moeten we het anders over hebben.’

Over je toekomstplannen, bijvoorbeeld?

‘Een vraag waar ik steeds meer last van krijg, is: en nu? Als ik vroeger klaar was met een boek deed ik drie weken niets, en dan begon ik aan de volgende. Maar na 51 titels moet je eens bij jezelf te rade gaan. De afgelopen jaren heb ik bij elk nieuw begin gedacht: het wordt tijd dat ik een serieus boek ga schrijven met normale personages, mensen van vlees en bloed. Een gezin, bijvoorbeeld, waarvan het kind ziek wordt,

de moeder depressief, en de vader op zee zit. Iets herkenbaars.’

Zou je dan liever herinnerd worden als Herman Brusselmans van de serieuze romans dan als Herman Brusselmans van het absurdistische, schmierende genre?

‘Over zulke dingen denk ik vaak na. Ik schrijf nu al dertig jaar, wordt het niet eens tijd dat ik iets anders ga doen? Maar wat dan? Ik kan verder helemaal niets. Soms denk ik: ik ga motoren verkopen. Dan vragen de mensen zich over een jaar af: waar zou die Herman Brusselmans zijn, is hij gestopt, dood of *whatever*, en als ze me dan over twintig jaar niet meer kennen: jammer. Of... niet eens echt jammer. Ik word als schrijver nu niet heel serieus genomen, en dat wil ik ook niet echt. Echt niet, zelfs. De kwestie is namelijk: ik kan geen serieuze roman schrijven. Ik ben er al tien keer aan begonnen, op een gegeven moment heb ik dan een grap, maar besluit ik: nee, ik mag geen grapjes schrijven, want er ligt hier iemand op zijn sterfbed. Ondertussen denk ik dan wel: shit, ik laat een grap liggen.

Een thriller heb ik ook wel eens geprobeerd. Wij hadden vroeger thuis een Simca Ariane, die wilde ik mijn detective ook geven. De openingszin zou dan luiden: “Op 3 april 1957 reed inspecteur huppeldepup in zijn Simca Ariane van A naar

B...” maar dan moet ik stoppen, want dan vraag ik me af: bestond die Simca Ariane al in 1957? Je kunt ook niet zomaar zeggen: “Zijn vrouw waste af met Dref’t.” Dat druist in tegen mijn temperament, ik wil dóór. Je kunt je afvragen wat het uitmaakt, maar hoewel ik duizend dingen niet laat kloppen in een roman, móet ik op Google kijken of Dref’t bestond in 1957. Ik schrijf het liefst een roman waarbij ik met dat soort dingen totaal niet bezig hoeft te zijn.’

Ondanks je twijfel kwamen we in je nieuwe boek de titel voor de volgende al tegen: Een Stad vol Huizen. Kun je alvast een tipje van de sluier oplichten?

‘In *Kaloemmerkes in de zep* staat dat ik twee jaar niets wil doen, maar nietsdoen is voor mij niet mogelijk. Ik ben nu bezig met iets nieuws, maar dat verschijnt zeker niet voor het voorjaar van 2010. Het is nog te vroeg om te zeggen dat het boek er komt, ik ben op pagina 13. Wel heb ik al een setting: het zal over een restaurant gaan. Dat heb ik nog niet eerder gedaan. In mijn oeuvre komen een televisiemaker, een journalist, een schrijver en een drummer voor, maar ik heb nog geen kok. Een titel is er ook al: *De boot naar Zwitserland*, ook omdat je daar niet met de boot naartoe kan. Een serieuze roman schrijven, ik slaag er maar niet in, hè.’ ■